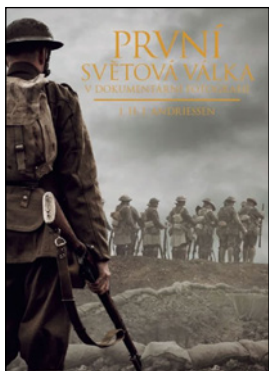

ANDRIESEN, J. H. J. *První světová válka v dokumentární fotografii*, 4. vyd. Praha : Rebo International, 2018. 600 s. ISBN 978-80-255-1066-7.

Prvá svetová vojna, dobovo označovaná ako Veľká vojna, bola jedným z najtragickejších konfliktov, aké ľudstvo postihlo v priebehu 20. storočia. Je zároveň označovaná za prvý konflikt globálnych rozmerov, ktorý v konečnom dôsledku „pripravil pôdu“ pre vypuknutie druhej svetovej vojny.

Predkladaná monografia *První světová válka v dokumentární fotografii* vychádza vo štvrtom, upravenom vydaní, na sté výročie záveru prvej svetovej vojny. Čitateľ sa v nej môže oboznámiť so všetkými základnými údajmi o tomto konflikte.

Monografia je rozdelená do ôsmich kapitol, ktoré približujú udalosti pred, počas a po skončení prvej svetovej vojny. Čitateľ je oboznámený s postupným kreovaním Dohody a Trojspolku, resp. zmluvami, ktoré boli medzi európskymi veľmocami podpisované do začiatku prvej svetovej vojny. Autor analyzuje všetky kľúčové udalosti prvej svetovej vojny – situáciu na Balkáne a Sarajevský atentát, dlhú reakciu Rakúsko-Uhorska naň, následné vyhlasovanie mobilizácií a vojnových stavov medzi veľmocami, motivácie jednotlivých krajín pre vstup do vojny, bojové plány krajín zúčastnených v konflikte a samotný priebeh bojov. Andriessen popisuje boje na Marne, pri Verdune, na Yser a Ypres či na Somme. Na východnom fronte predovšetkým boje pri Tannenbergu, Przemyslu a v Haliči. Pri dátumoch jednotlivých bitiek (resp. súčastí týchto ozbrojených stretov, ktoré dnes súhrnne označujeme za veľké bitky) a dôležitých udalostí však absentuje údaj o roku.

Autor tiež analyzuje situáciu z politického hľadiska a približuje vstup Turecka, Talianska a USA do vojny, na druhej strane, aj situáciu na východnom fronte, konkrétne brest-litovský mier a postupný odchod Ruska z bojov prvej svetovej vojny. Pokračuje popisom bojov pri Gallipoli, na rieke Soči (Isonzo), no venuje sa aj bojom

na mori, neobmedzenej ponorkovej vojne a hlavne bitke pri Jutsku a potopeniu nemeckej flotily v britskom prístave Scapa flow. Na záver autor analyzuje prímerie, parížsku mierovú konferenciu, zmluvy podpísané po skončení prvej svetovej vojny a situáciu všetkých zúčastnených strán po konflikte.

Okrem vyššie spomenutých otázok sa autor v tejto publikácii venuje problémom vinníka prvej svetovej vojny či osudu nemeckého cisára Vilhelma II. Analyzuje jeho podiel na vojne a v závere, a trochu nekonvenčne, sa autor venuje umelému súdne-mu procesu s cisárom, ktorý bol simulovaný v roku 2016 pod vedením historikov a odborníkov na právo zo začiatku 20. storočia.

Ako však už z názvu monografie vyplýva, jej podstatnou súčasťou sú dobové fotografie. V publikácii je ich približne 800 dobových fotografií vrátane mapových zobrazení. Značná časť týchto fotografií je prevzatá z *The Imperial War Museum* v Londýne. Tieto fotografie vhodne dopĺňujú text a približujú čitateľovi prostredie ako pred vypuknutím prvej svetovej vojny, tak aj hrôzy, ktoré zažívali radoví vojaci v bojoch. Na týchto fotografiách je dobová vojenská technika používaná vo vojne, či pevnosti a mestá, ktoré boli dobíjané či dobité. Čitateľ v publikácii tiež nájde snímky z bežného života ľudí a vojakov v dobe vojny, letáky a články z novín, ktoré prezentovala tá ktorá propaganda. Okrem portrétov osobností politického a vojenského charakteru sa v monografii nachádzajú fotografie aj zo záveru vojny a parížskej mierovej konferencie.

V publikácii základné údaje k dejinám prvej svetovej vojny. Absentujú však napríklad informácie a fotografie z mimoeurópskych bojísk. V závere sa nachádza menný register. Monografia je venovaná všetkým záujemcom o dejiny vojenstva, prvej svetovej vojny a 20. storočia.

Erik Ondria